

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstremgeling

Geen

Jeen van Beek

Specialist bij
ongewenste zwangerschap
en afstammingsvragen

Senior Specialist
jvbeek@fiom.nl

1

Fiom in transitie

Van:

Hulpverleningsorganisatie met veel kennis

Naar:

Specialist met uitgebreide kenniscollectie en
dienstverlening

Specialist bij
ongewenste zwangerschap
en afstammingsvragen

2

Fiom in transitie

In 2012: ingrijpende beleidswijziging vanuit VWS, die bovendien gepaard ging met een budgetkorting van 60%.

2013 was een dynamisch jaar, waarin Fiom zich moest omvormen van een gespecialiseerde hulpverleningsorganisatie met veel kennis naar een specialist met uitgebreide kenniscollectie en dienstverlening en een ondersteunende rol naar hulpverleners in het veld.

Fiom, specialist op gebied van:

- 1. Ongewenste zwangerschap**
- 2. Afstammingsvragen**

3

Wie zijn we?

Fiom is de specialist op ongewenste zwangerschap en afstammingsvragen. Uitgangspunt in al ons werk is de keuzevrijheid van mannen en vrouwen bij ongeplande zwangerschap en het recht op afstammingsgegevens. Onze opgedane kennis delen we met professionals via onze website, trainingen en advies.

1. Ongewenste Zwangerschap

- Onderzoek & Preventie
- (Online) besluitvorming bij ongewenste zwangerschap
- Online begeleiding bij abortusverwerking
- Begeleiding bij afstand ter adoptie of pleegplaatsing
- Tienerzwangerschap en tienerouderschap

4

We bieden informatie en hulp bij vraagstukken omtrent ongewenste zwangerschap, zoals keuzevragen, afstand doen van je kind en verwerking van een abortus.

2. Afstammingsvragen

- Onderzoek & Preventie
- Zoekacties nationaal / internationaal
- Donor- / KID-register & DNA-databank
- Vondelingenregister

Daarnaast helpen we mensen bij hun zoektocht naar biologische familie in binnen- en buitenland en beheren we de unieke KID-DNA-databank die een match bij anoniem donorschap mogelijk kan maken. En hebben we een vondelingen register in het leven geroepen waar zowel ouders als kinderen zich in kunnen laten schrijven.

Alle websites van Fiom

- Abortusverwerking.nl
- Fiom.nl
- Geadopteerdonline.nl
- Infoportaal tienermoeders.nl
- Tienermoeders.nl
- Zoekenaarfamilie.nl

Fiom.nl

- Issnetherlands.nl

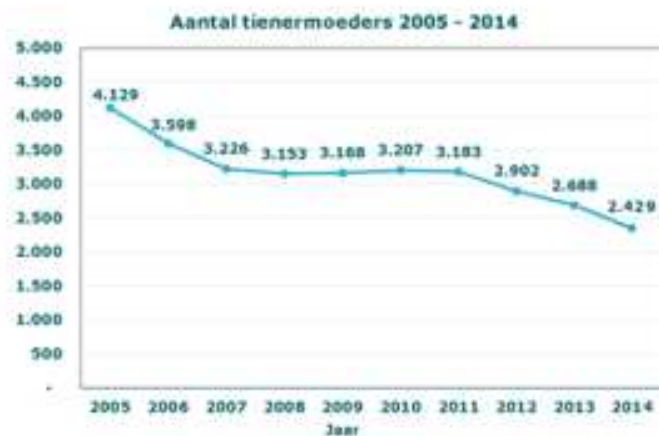
Met deze presentatie wil ik voor jullie de tienerouders in beeld brengen:

- Definitie en cijfers
 - Tienerouders in beeld, twee mijlpalen
 - Ontwikkeling van het puberbrein
 - Vader/verwekker en (groot)ouders
 - Leefgebieden
 - Aandachtspunten in de begeleiding

Definitie

- Een tienermoeder heeft haar 1^e kind voor haar 20^e gekregen.
- Tot en met 23 jaar vallen de meiden onder de doelgroep 'Jonge Moeders'.
- 'Jonge Vaders' tot en met 26 jaar.

Cijfers tienerzwangerschappen 2005-2013

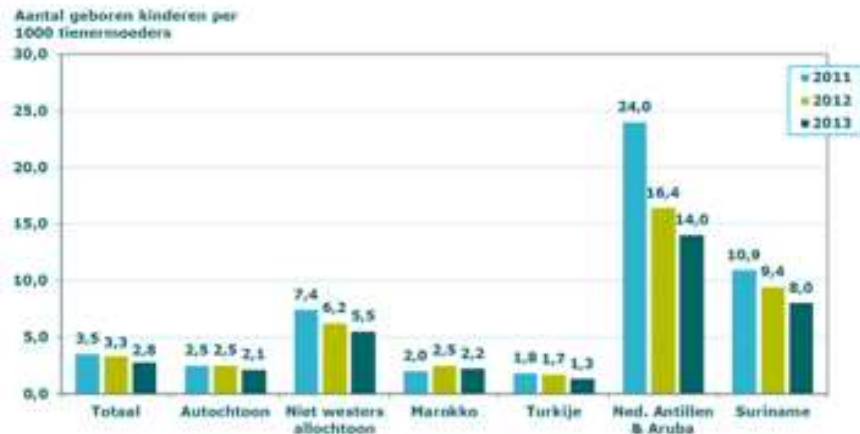
Bron: MII

Leeftijd van de moeder bij de geboorte van het eerste kind in 2009, 2012 en 2013

Leeftijd moeder	Aantal in 2009	Aantal in 2012	Aantal in 2013
ouder dan 16	71	60	48
16	122	108	106
17	862	292	234
18	715	603	518
19	1151	989	877
20	1575	1405	1270
21	2013	1791	1769
22	2770	2444	2409
23	3882	3161	3111

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Statline

Aantal levendgeborenen naar herkomstland, 2013

Onder meisjes met een Antilliaanse of Surinaamse achtergrond zijn de geboortecijfers hoog. Zo kregen 27 per duizend eerste generatie Antilliaanse meisjes in 2012 een kind. Onder de eerste generatie Surinaamse tienermeisjes was dat 21 per duizend. Vier tot vijf keer zo veel als het gemiddelde voor Nederland. De (in NL geboren) tweede generatie kent lagere geboortecijfers, al zijn deze nog steeds relatief hoog.

De geboortecijfers van niet-westerse allochtone tieners zijn sinds de eeuwwisseling relatief sterker gedaald dan van autochtone meisjes. In 2012 was het geboortecijfer van de tweede generatie Turkse meisjes zelfs lager dan van autochtone meisjes. Ook van de tweede generatie Marokkaanse meisjes is het geboortecijfer zeer laag.

Cijfers tienerzwangerschappen 2005-2013

	Zwanger	Abortus	Tienermoeder
2008	6.928	4.292	2.553
2009	6.851	4.215	2.636
2012	6.264	4.061	2.203
2013	5.544	3.643	1.901

Bronnen:

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Landelijke Abortusregistratie 2011 (RutgersWPF)

Jaarrapportage 2013 Wet Afbreking Zwangerschap (IGZ 2014)

“Onze jeugd heeft een sterke hang
naar luxe, heeft slechte manieren
en minachting voor gezag. Zij
spreken hun ouders tegen en
tiranniseren hun leraren”

Socrates: 5^e eeuw voor Chr.

Twee mijlpalen: puber en moeder

Moeder

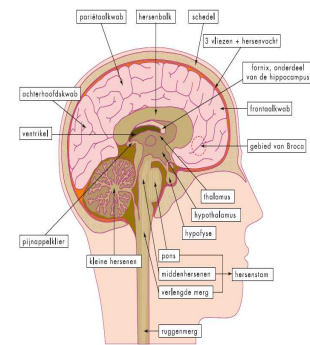
Verantwoordelijkheid	Rust en regelmaat	Zorgen voor		
Veiligheid	Stabiliteit	Organiseren		
Sociaal leven	Werk	Financiën	Partner	Huishouden

Twee mijlpalen: puber en moeder

Puber

Experimenteren	Drugs	geen verantwoordelijkheid
Zoeken	Identiteit	Seks
Zwart-wit denken	Afzetten tegen volwassenen	Alcohol
Seksuele-identiteit	Peergroup	Risico's nemen

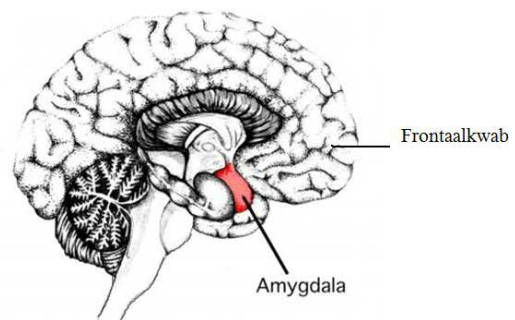
Ontwikkeling van de hersenen:

De hersenen ontwikkelen zich van achteren naar voren. Pas rond het 25ste levensjaar zijn de hersenen volgroeid. In de basisschoolleeftijd zijn de motoriek, het gezichtsvermogen en de emotionele systemen klaar. Vervolgens rijpt het middelste deel, dat deze functies op elkaar afstemt. Maar de voorste hersendelen, de frontaalkwab, waar het controlecentrum van de emoties zit, heeft dan nog een lange weg te gaan.

De motor start maar de chauffeur moet nog leren rijden.

-
- Stijging hormoonspiegel
 - Amygdala heeft de overhand
 - Verbindingen tussen hersengebieden
 - De frontaalkwab

- **Stijging in de hormoonspiegel:**
De hypothalamus (besturing van het hormonale systeem) zet een waterval van hormoonafgifte in gang, dat leidt tot ingrijpende veranderingen in de hormoonspiegels van testosteron en oestrogeen (de geslachtshormonen). Door de stijging van de hormoonspiegel ontstaan er onder andere:
 - enorme stemmingswisselingen en heftige emoties
 - verhoogd roekeloos gedrag
 - lagere impulscontrole

Kan aanleiding zijn van onbeschermd seks en daaruit volgend de zwangerschap.

- **De amygdala heeft de overhand:**

De amygdala stuurt de emoties aan. Bij volwassenen wordt de amygdala geremd door de frontaalkwab. Juist de frontaalkwab is nog in ontwikkeling bij pubers. Hierdoor zien we bij jongeren vaak heftige emoties. Pubers zijn minder gevoelig voor straf, maar veel gevoeliger voor beloning. Negatieve emoties hebben sneller de overhand. Het blijkt dat jongeren moeite hebben met het lezen van gezichtsexpressies, hierdoor is het voor pubers lastig om zich in anderen in te leven. Zij leggen de link verkeerd en interpreteren de intentie van bedoeling hulpverlener verkeerd ze voelen zich daardoor snel aangevallen, reageren heftig op en voelen zich later rot omdat zij de heftige reactie niet zo bedoelde. De juiste toon en bejegening zijn erg belangrijk.

Bij tienerouders ligt dit extra gevoelig omdat ze het gevoel hebben zich extra te moeten bewijzen er wordt al zoveel door volwassenen op hen gelet of zij het wel goed doen. Vaak zijn zij bang dat ze hun kind kwijtraken als ze het niet goed doen.

- **Verbindingen tussen hersengebieden:**

Het middelste deel van de hersenen zorgt voor de verbindingen tussen de verschillende hersenendelen en laat ze samenwerken:

- zorgt voor de helikopterview
- probleemoplossend vermogen
- houdt overzicht
- zorgt voor concentratie.
- schakelt tussen rationeel naar emotioneel en omgekeerd.

- **De frontaalkwab:**

- Scheidt hoofd- en bijzaken te onderscheiden
- het remmende systeem (frontaalkwab: eerst nadenken dan doen!) is nog niet voldoende ontwikkeld.
- helpt met beslissingen en keuzes maken
- helpt met plannen en vooruit kijken
- laat consequenties overzien
- voorbereiden van activiteit
- visuele aandacht
- rationeel inschatten
- logisch redeneren
- ruimtelijk geheugen

Tip: leg verbindingen waar de tiener deze nog niet kan leggen of help hen daarbij

Kwaliteiten

- Slaapgedrag. Rond het 15^e levensjaar wordt de interne klok van een jongere ongeveer anderhalf uur achteruitgezet. De melatonine (stof die slaap oproept) gaat pas later werken. Jongeren zijn 's avonds nog niet moe, gaan te laat naar bed, en komen 's ochtends niet uit bed. Veel jongeren hebben hierdoor een slaapttekort. Aanpassing op lesprogramma, belangrijke dingen uitstellen tot later op de dag
- Multitasken: Veel jongeren doen tegenwoordig aan multitasken (meerdere dingen tegelijk doen). Bij multitasken is het vooral de vraag in hoeverre de afzonderlijke taken negatief worden beïnvloed. Er zijn taken die goed samen tegelijk kunnen maar er zijn ook taken waarvoor volledige aandacht nodig is. Jongeren kunnen dat onderscheid zelf nog niet maken.
- Positief! De ontwikkelingen in de hersenen zorgen ervoor dat jongeren opzoek gaan naar nieuwe dingen, naar onafhankelijkheid, naar hun eigen rol binnen een groep. Als een puber alle risico's zorgvuldig zou afwegen zou hij nooit uit zijn veilige nest komen om een eigen onafhankelijk leven te beginnen. Adolescenten leren vaak gemakkelijk, zijn motorisch heel sterk en vaak ook creatief. Komt je als jonge ouders goed van pas!!

Leefgebieden

- Huisvesting
- Financiën
- Sociaal functioneren
- Psychisch functioneren
- Zingeving
- Lichamelijk functioneren
- Praktisch functioneren
- Dagbesteding

Huisvesting

De woonsituatie van jonge ouders varieert nogal. Thuiswonend, samenwonend, begeleid wonend, zwervend, bij familie/vrienden, zelfstandig of in een opvang. Het is voor jonge ouders zeer moeilijk om zelfstandige woonruimte te krijgen. Zwangerschap is geen reden voor urgentie, er zijn lange wachttijden. Huren in de vrije sector is duur. Jonge ouders hebben behoefte aan hulp en ondersteuning bij het verkrijgen van woonruimte.

- **Financiën**

De meeste jonge ouders moeten rondkomen van weinig geld, als ze al geld hebben. Veel jonge ouders hebben schulden, zij weten vaak niet waar ze financieel recht op hebben of aanspraak op kunnen maken.

- **Sociaal Functioneren**

De grote verandering die de jonge ouders ondergaan door zwangerschap en ouderschap kan de sociale situatie beïnvloeden. De jonge ouders zijn meer aan huis gebonden wat lastiger maakt sociale contacten in stand te houden.

Soms kan de zwangerschap leiden tot een breuk tussen familie en vrienden, aansluiting met de peergroup er niet meer is, levenswijzen sluiten niet meer op elkaar aan. Dit kan leiden tot sociaalisolement. Huiselijk geweld komt regelmatig voor waardoor een onveilige situatie ontstaat. Aandacht voor de sociale vaardigheden.

- **Psychisch functioneren**

We bedoelen hier het welbevinden van de jonge ouders, inclusief eventuele psychische ziektebeelden en verslavingsgedrag, samenwerking en afstemmen met de eerste lijn in dit soort situaties is voorwaarde.

- **Zingeving**

Hetgene wat de jonge ouders motiveert om te leven en hun bed uit te komen. Het gaat om contact te krijgen met wat de jonge ouders motiveert

- **Lichamelijk functioneren**

Fysieke gesteldheid en zelfzorg, het nemen van verantwoordelijkheid op het gebied van voeding, kleding, lichamelijke hygiëne en gezondheid

- **Praktisch functioneren**

Huishoudelijke vaardigheden en technische vaardigheden, reizen met het openbaar vervoer, afsluiten van een verzekering, hoe gaan zij om met afspraken, kinderopvang, enz. , enz.

- **Dagbesteding**

Werk, sociale activiteiten, hobby's, studie, enz., enz.

De (afwezige) vader/verwekker

- Veel zwangerschappen ontstaan in onstabiele relaties
- Relatief veel vaders vertrekken, nemen geen verantwoordelijkheid
- Jongens staan nogal eens onder druk van hun ouders/peergroup om geen verantwoordelijkheid te nemen (bijvoorbeeld door zijn vriendin te beschuldigen van opzettelijk zwanger raken)
- Vaders worden nogal eens 'gedemoniseerd'
- Betrek de vader/verwekker als onlosmakelijk verbonden

Grootouders

Dubbele rol

Zorgen om hun kind met een kind

Zelf net uit de kinderen

Angst voor de toekomst

Aandachtspunten in de begeleiding

Wees je bewust van:

- de tegengestelde taken van ouderschap en puberteit
- de bijzondere ontwikkelingsfase van de jongere (puberbrein)
- de kwetsbare positie van de jonge moeder
- vooroordelen waar jonge moeders mee worden geconfronteerd
- het feit dat jonge moeders bestookt worden met (ongevraagde) adviezen
- de kracht en het zelfoplossendvermogen van de jonge moeder

Voor de volwassenen

- Eerst veiligheid en vertrouwen scheppen
Dan pas de kaders aangeven en durven aan te spreken...
- Jongeren zien vaak het nut niet van datgene wat volwassenen van het verwachten
- 'Eigen wijsheid' is ook een goede eigenschap
- Zonder eigenwijsheid en oriëntatie op andere jongeren blijven ze afhankelijk en ontwikkelen zij niet tot autonome mensen
- Alles wat nieuw is kan ook waarde hebben
- Puberhersenen zijn 'innovatie in de praktijk'
- Pubers kunnen zich ook heel goed concentreren op zaken die hen interesseren
- Het puberbrein is in hoge staat van paraatheid voor spanning en beloning

Vervolg

- Motivatie is het kernwoord om in beweging te komen
- Het kind zien als een gezamenlijk belang en vaak het meest waardevolle in hun leven...
- Reageer op het gedrag, niet op de persoon
- Formuleer je eigen gevoelens en help de jonge ouder de gevoelens te formuleren
- Zoek het in persoonlijke kracht in plaats van p.v gezag
- Houd het bij de kern van de zaak
- Wees oprecht geïnteresseerd
- Geef 1 opdracht per keer, houd het behapbaar
- Doe wat je zegt en zeg wat je doet
- Treed op als het belang van het kind in het geding is!
- Wees jezelf

Aanbod van Fiom voor intermediairs

- Consultatie, informatie en advies
- Scholing op maat (“Een eigen plek en een aparte aanpak”)
- Netwerkontwikkeling

*‘Bij hulpverleners is het net als bij kappers. Sommige kappers
vragen echt: “Hoe wil je je kapsel?”
Andere vragen dat wel, maar knippen het gewoon zoals ze het
altijd knippen.*

‘Wil je echt weten hoe ik geknipt wil worden?’

Elise, 17 jaar